

sygn.akt I S 56/16

POSTANOWIENIE

Dnia 12 września 2016 r.

Sąd Apelacyjny w Katowicach w Wydziale I Cywilnym

w składzie następującym :

Przewodniczący : SSA Piotr Wójtowicz

Sędziowie : SA Ewa Solecka (spr.)

SSO-del. Aneta Pieczyrak-Pisulińska

po rozpoznaniu w dniu 12 września 2016 r.

na posiedzeniu niejawnym

skargi M. C.

na przewlekłość postępowania

w sprawie toczącej się przed Sądem Okręgowym w Katowicach sygn.akt IIICa 281/15

z udziałem Skarbu Państwa- Prezesa Sądu Okręgowego w Katowicach

postanawia:

oddalić skargę .

SSO Aneta Pieczyrak-Pisulińska SSA Piotr Wójtowicz SSA Ewa Solecka

UZASADNIENIE

M. C. wniosła w dniu 6 lipca 2016 r. skargę na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki, zarzucając przewlekłość postępowania toczącego się przed Sądem Okręgowym w Katowicach, sygn.akt IIICa 281/15. Domagała się stwierdzenia, że w przedmiotowej sprawie nastąpiła przewlekłość postępowania, zobowiązania Sądu Okręgowego w Katowicach do rozpoznania apelacji i wyznaczenia rozprawy apelacyjnej w najbliższym możliwym terminie, nie dłuższym niż termin jednego miesiąca od dnia złożenia skargi, przyznania jej od Skarbu Państwa kwoty 10.000 zł tytułem odszkodowania oraz zasądzenia od Skarbu Państwa na jej rzecz kosztów postępowania wywołanego wniesieniem skargi.

W uzasadnieniu wskazano, że postępowanie przed Sądem Okręgowym w Katowicach jako sądem drugiej instancji zostało wszczęte wraz ze złożeniem przez skarżącą apelacji od postanowienia Sądu Rejonowego w T. z 8 grudnia 2014 r., sygn. akt I Ns 70/14/ 5 wraz z wnioskiem o zwolnienie od kosztów postępowania. Sąd Rejonowy w T. przekazał akta do Sądu Okręgowego w Katowicach w dniu 22 marca 2016 r., to jest po 13 miesiącach od wypłynięcia apelacji skarżącej do Sądu Rejonowego w T.. Do dnia dzisiejszego Sąd Okręgowy w Katowicach nie wyznaczył terminu rozprawy. Skarżąca po dzień dzisiejszy nie otrzymała również ewentualnej odpowiedzi na apelację od strony przeciwnej. Według skarżącej nie ulega wątpliwości, że postępowanie w niniejszej sprawie trwa zdecydowanie dłużej, niż jest to konieczne dla wyjaśnienia okoliczności faktycznych i prawnych, które są istotne dla rozstrzygnięcia sprawy, dlatego też nastąpiło w jej przekonaniu rażące naruszenie jej prawa do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki. Skarżąca powołała się na art. 45 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej oraz art.6 Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności sporządzonej w Rzymie dnia 4 listopada 1950 r. Podkreślono, że od ponad

15 miesięcy postępowanie apelacyjne nie zostało prawomocnie rozstrzygnięte, co doprowadziło do stanu niepewności oraz wzmożonego stresu i frustracji skarżącej, która jest osobą starszą i schorowaną.

Prezes Sądu Okręgowego w Katowicach zgłosił swe przystąpienie do sprawy oraz wniósł o oddalenie skargi stwierdzając, że jej zarzuty są nieuzasadnione. Nie miało bowiem miejsca w toku przedmiotowego postępowania zjawisko nieuzasadnionej przewlekłości postępowania w rozumieniu art. 2 ustawy z 17 czerwca 2004 r. o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym lub nadzorowanym przez prokuratora i postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki. Wskazał, że termin rozprawy apelacyjnej w sprawie z wniosku skarżącej zostanie wyznaczony najwcześniej na miesiąc styczeń 2017 roku. Oczekiwanie na wyznaczenie rozprawy przez kilka miesięcy nie jest spowodowany opieszałością, lecz wynika z realizowania dyrektyw regulaminu urzędowania sądów powszechnych nakazujących rozpoznanie sprawy według kolejności wpływu.

Omawiana sprawa nie należy do kategorii spraw uzasadniających zarządzenie rozpoznania jej poza kolejnością wpływu. Czynności w postępowaniu zażaleniowym, jakie toczyło się wcześniej w sprawie w związku z postanowieniem Sądu Okręgowego w T. z dnia 31 marca 2015 r. oddalającego wniosek M. C. o zwolnienie od kosztów sądowych w zakresie opłaty od apelacji, również podejmowane były z uwzględnieniem kolejności wpływu.

Sąd Apelacyjny ustalił, co następuje:

Sąd Rejonowy w T. wydał w dniu 8 grudnia 2014 r. w sprawie o sygn. INs 70/14/5 z wniosku M. C. z udziałem T. M. o stwierdzenie zasiedzenia nieruchomości postanowienie o oddaleniu wniosku. Apelacja wnioskodawczyni od tego postanowienia, połączona z wnioskiem o zwolnienie od kosztów sądowych, wpłynęła do Sądu Rejonowego w T. 25 lutego 2015 r. (k.451). W dniu 31 marca 2015 r. wymieniony Sąd wydał postanowienie o oddaleniu wniosku T. M. o zwolnienie od kosztów sądowych w zakresie postępowania apelacyjnego (k.464). Odpis tego postanowienia doręczony został najpierw adwokatowi W. W., który w piśmie z 21 maja 2015 r. powiadomił Sąd Rejonowy w T., iż wnioskodawczyni wypowiedziała mu pełnomocnictwo w sprawie i załączył kopię owego wypowiedzenia, z datą 11 lutego 2015 r. (k.469,470). Zarządzeniem z 21 maja 2015 r. odpis postanowienia przesłany został drugiemu pełnomocnikowi wnioskodawczyni adwokatowi P. O., który złożył pełnomocnictwo wraz z apelacją. Wnioskodawczyni wniosła zażalenie na postanowienie Sądu Rejonowego w T. z dnia 31 marca 2015 r. w przedmiocie zwolnienia od kosztów sądowych w dniu 26 maja 2015 r. (k.472). Zażalenie to przesłane zostało do Sądu Okręgowego w Katowicach w celu rozpoznania w dniu 5 czerwca 2015 r. Akta sprawy wraz z zażaleniem wpłynęły do Sądu Okręgowego w Katowicach 9 czerwca 2015 r. (k.477). Zarządzeniem z dnia 18 września 2015 r. wyznaczono referenta sprawy oraz termin posiedzenia celem rozpoznania zażalenia na dzień 12 października 2015 r. (k.477 verte). Postanowieniem z dnia 12 października 2015 r. Sąd Okręgowy w Katowicach oddalił zażalenie wnioskodawczyni. Postanowienie to wraz z uzasadnieniem doręczone zostało pełnomocnikowi wnioskodawczyni dnia 28 października 2015 r. Akta zostały zwrócone do Sądu Rejonowego w T. w dniu 23 listopada 2015 r. i wpłynęły tam dnia 26 listopada 2015 r. (k.489). Zarządzeniem z dnia 22 grudnia 2015 r. nakazano ustalenie, czy opłata od apelacji została opłacona, a zarządzeniem z 8 stycznia 2016 r., po stwierdzeniu przez sędziego, iż apelacja uiszczona została w terminie, zarządzone przesłanie odpisu apelacji uczestniczce postępowania. Doręczenie to nastąpiło 2 lutego 2016 r. (k.495). Zarządzeniem sędziego z 11 marca 2016 r. potwierdzającym doręczenie odpisu apelacji nakazano przesłanie akt do Sądu Okręgowego w Katowicach celem rozpoznania apelacji wnioskodawczyni (k.496). Termin rozprawy apelacyjnej nie został dotychczas wyznaczony.

Sąd Apelacyjny zważył :

Skarga nie zasługiwała na uwzględnienie i jako bezpodstawna podlegała oddaleniu.

Pojęcie przewlekłości postępowania w rozumieniu ustawy z dnia 17 czerwca 2004 r. o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym lub nadzorowanym przez prokuratora i postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki (Dz.U. Nr 179,poz. 1843) wynika z treści jej art. 2 ust. 1. Przewlekłość miejsce wówczas , gdy postępowanie w sprawie trwa dłużej, niż to konieczne dla wyjaśnienia

tych okoliczności faktycznych i prawnych, które są istotne dla rozstrzygnięcia sprawy, albo dłużej niż to konieczne do załatwienia sprawy egzekucyjnej lub innej dotyczącej wykonania orzeczenia sądowego. Zgodnie z dyspozycją art. 2 ust. 3 powołanej ustawy, dla stwierdzenia, czy w sprawie doszło do przewlekłości postępowania, należy w szczególności ocenić terminowość i prawidłowość czynności podjętych przez sąd, w celu wydania w sprawie rozstrzygnięcia co do istoty uwzględniając charakter sprawy, stopień faktycznej i prawnej jej zawikłaności, znaczenie dla strony, która wniosła skargę, rozstrzygniętych w niej zagadnień oraz zachowanie się stron, a w szczególności strony, która zarzuciła przewlekłość postępowania.

W kontekście powyższego stwierdzić należy, że w niniejszej sprawie w postępowaniu przed Sądem Okręgowym w Katowicach przewlekłość nie miała miejsca.

Wnosząca skargę wskazuje jako okoliczność świadcząca o przewlekłości fakt, że od chwili wniesienia przez nią apelacji do chwili obecnej sprawa nie tylko nie została rozpoznana, lecz nawet nie wyznaczono terminu rozprawy apelacyjnej. Podkreśla przy tym swój wiek i stres, jaki powoduje u niej stan niepewności co do wyniku postępowania. Niezadowolona skarżąca jest zrozumiała, jednakże nie można podzielić jej przekonania, że przedmiotowe postępowanie trwa dłużej niż jest to niezbędne, przy czym jest to skutkiem nieprawidłowości w czynnościach podejmowanych przez Sąd Okręgowy w Katowicach. Jak wynika z opisanego wyżej przebiegu postępowania, apelacja M. C. nie mogła zostać skierowana do sądu wyżej instancji niezwłocznie po jej wniesieniu, gdyż połączona została z wnioskiem o zwolnienie od kosztów sądowych, który musiał być rozpoznany w pierwszej kolejności, albowiem kwestia opłaty jest jedną z formalnych przesłanek apelacji, decydujących o tym, czy ten środek zaskarżenia będzie podlegał merytorycznemu rozpoznaniu. Ponieważ skarżąca jako wnioskodawczyni wniosła w dniu 26 maja 2015 r. zażalenie na postanowienie Sądu Rejonowego w T. z dnia 31 marca 2015 r., mocą którego jej wniosek o zwolnienie od kosztów został oddalony, akta sprawy wraz z zażaleniem podlegały przekazaniu do Sądu Okręgowego w Katowicach celem rozpoznania zażalenia. Termin posiedzenia celem rozpoznania zażalenia wyznaczony został przez Przewodniczącą Wydziału na dzień 12 października 2015 r. i w tym dniu sąd odwoławczy rozpoznał zażalenie na posiedzeniu niejawnym. Nie nastąpiła przewlekłość w okresie pomiędzy wpływem akt do Sądu Okręgowego w Katowicach, a rozpoznaniem zażalenia. Jak zaznaczył w odpowiedzi na skargę Prezes tego Sądu, czynności w toku postępowania zażaleniowego podejmowane były zgodnie z kolejnością wpływu, co jest zasadą działania w odniesieniu do kierowania na rozprawy lub na posiedzenia niejawne środków odwoławczych; reguła ta wynika z regulaminu urzędowania sądów powszechnych. Tak więc, wyznaczenie terminu rozpoznania zażalenia dopiero na dzień 12 października 2015 r. wynikało wyłącznie z ilości spraw, jakie wpływają do Wydziału III Cywilno-Odwoławczego Sądu Okręgowego w Katowicach, nie było wynikiem zaniedbania, lecz potraktowania sprawy skarżącej w taki sam sposób, na takich samych zasadach, jak spraw innych stron.

To samo odnosi się do kwestii wyznaczenia terminu rozprawy.

Po zwrocie akt do Sądu Rejonowego w T. poczynione zostały niezbędne ustalenia dotyczące tego, czy M. C. uiszczyła w terminie i w należytej wysokości opłatę od apelacji (jej wniosek o zwolnienie od kosztów został prawomocnie oddalony). Czynności podejmowane były bez zbędnej zwłoki, zwłaszcza przy uwzględnieniu przerwy świątecznej, która miała miejsce w tym okresie i ilości spraw. Fakt, iż nie został jeszcze wyznaczony termin rozprawy apelacyjnej wynika z tych samych okoliczności, o których wyżej - terminy posiedzeń sądowych wyznaczane są zgodnie z kolejnością wpływu. Ilość spraw wpływających do Sądu Okręgowego w Katowicach powoduje to, że sprawy oczekują nieraz po kilka miesięcy, zanim skierowane zostaną na rozprawę w konkretnym dniu. Jest to okoliczność obiektywna. Sąd nie ma możliwości szybszego załatwienia spraw, gdyż niezależnie od ich nadmiaru, zobowiązany jest procedować zgodnie z wymogami formalnoprawnymi (np. na rozprawie, a nie na posiedzeniu niejawnym), a poza tym, rzetelne merytoryczne zbadanie i osądzenie sprawy, a następnie pisemne uzasadnienie wydanego orzeczenia wymaga określonego czasu i nakładu pracy sędziów, a zatem ewentualne kumulowanie terminów rozpraw czyniłoby niemożliwym prawidłową realizację zadań wymiaru sprawiedliwości - godziłoby zatem w interesy stron. Co do tego, iż termin rozprawy (choćby odległy) nie został dotąd wyznaczony, podnieść należy, że nie ma pewności, czy racjonalnym i prawidłowym pod względem organizacyjnym jest wyznaczanie terminów rozpraw z wielomiesięcznym wyprzedzeniem. Nie powoduje to przyspieszenia rozpoznania, może natomiast okazać się nieadekwatne do sytuacji jak nastąpi za kilka miesięcy

(w odniesieniu do składu osobowego wydziału, terminów posiedzeń, sal rozpraw itp.); kwestie tego rodzaju ulegają zmianom i w takim przypadku mogłyby być konieczne zmiany wcześniejszych zarządzeń. Ocena, czy doszło do przewlekłości postępowania, nie powinna ograniczać się do upływu czasu i subiektywnych odczuć skarżącego, lecz powinna być wypadkową czynników obiektywnych, i uwzględniać czas niezbędny do podjęcia działań zmierzających do wydania orzeczenia kończącego zgodnie z obowiązującymi przepisami, przewidującymi zachowanie określonych procedur. Nie każda zwłoka świadczy o przewlekłości postępowania, a tylko zwłoka nieuzasadniona. Przewlekłość postępowania zachodzi tylko wtedy, gdy zwłoka w czynnościach nie znajduje uzasadnienia w obiektywnych okolicznościach sprawy

Z podanych wyżej względów, na podstawie art. 12 ust. 1 ustawy z dnia 17 czerwca 2004 r. o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki skargę należało oddalić jako niezasadną.

SSO Aneta Pieczyrak-Pisulińska SSA Piotr Wójtowicz SSA Ewa Solecka